

Д-р Стојанка Мирчева¹

Д-р Виолета Чачева²

ПРОБЛЕМИ ПРИ ИСТРАЖУВАЊЕ НА ОБЕМОТ НА СЕМЕЈНОТО НАСИЛСТВО ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

1.02 Прегледна научна статија

УДК: **343.55:343.132(497.7)**

Апстракт

Истражувањето на феноменот на семејно насилство опфаќа низа проблеми и ограничувања кои директно влијаат врз квалитетот и релевантноста на истражувачките резултати. Трудот е фокусиран на основните чинители на обемот на семејното насилство, неговата светла и темна бројка, односно проблемите поврзани со утврдување на светлата бројка на семејното насилство и проблемите и начините на утврдување на темна бројка на семејното насилство.

Клучни зборови: семејно насилство, обем, истражувачки прашања

---

¹Вонреден професор, Универзитет „Св.Климент Охридски“-Битола, Факултет за безбедност-Скопје

² Редовен професор, Институт за социолошки и политичко правни истражувања – Скопје, Универзитет Св. Кирил и Методиј – Скопје

1. Вовед

Криминалитетот спаѓа во појавите за кои однапред може да се претпостави дека се сложени и тешки за истражување. Состојба што пред сè, се должи на основните карактеристики на однесувањата што го сочинуваат овој општествен феномен. Тоа се општествената опасност, противправноста и казнивоста на поединечните однесувања. Меѓутоа, постојат одредени облици на криминал, кај кои видот и природата на поединечните однесувања, како и присуството на определени ограничувања го детерминираат начинот на истражувањето и влијаат врз квалитетот и релевантноста на истражувачките резултати. Во таквите облици на криминал спаѓа и семејното насилство.

Овој труд е посветен на утврдување на обемот на семејното насилство, на прашања и ограничувања поврзани со утврдување на распространетоста на семејното насилство во Република Македонија. Поконкретно, вниманието ќе биде фокусирано кон основните чинители на обемот на семејното насилство, неговата светла и темна бројка, односно проблемите поврзани со утврдување на светлата бројка на семејното насилство и проблемите и начините на утврдување на темна бројка на семејното насилство.

Анализата претставена во трудот ги зафаќа само методолошките прашања при истражувањето на обемот на семејното насилство. Исклучок е кусиот осврт за податоците за семејно насилство од полициската статистика. Доминантно, податоците се прикажани заради илустрација на разликите што произлегуваат од примената на различна методологија во собирање на податоци за семејно насилство од страна на различни државни органи.

2. Обем на семејното насилство

Под обем на криминалитет, вообичаено се разбира вкупен број на извршени кривични дела и други деликти, во определен период, на одредено подрачје³.

Согласно на предходното определување, обем на семејно насилство претставува вкупниот број на извршени кривични дела и други деликти на семејното насилство, во определено време и територија. Нема значење дали делата се пријавени или не. Во криминолошката теорија на овој начин се дефинира вистинскиот криминалитет. Покрај

---

³ Види повеќе, Арнаудовски, (2007), Криминологија, стр. 244

вистинскиот криминалитет, теоријата ја познава и категоријата на податоци за случаи⁴ или привиден криминалитет. Привидниот криминалитет се дефинира како збир на сите дела кои се пријавени и евидентирани, без оглед дали претставуваат кривични дела или не⁵. Во овој контекст треба да се осврнеме и на светлата и на темната бројка на криминалитетот. Светлата бројка на криминалитетот ја сочинуваат сите пријавени дела, а под темна бројка се подразбира разликата што постои помеѓу извршениот и евидентираните криминалитет. Тоа значи дека во обемот на семејното насилство влегуваат и светлата (откриените и пријавените дела) и темната бројка на семејното насилство (извршени, но неоткриени или неевидентирани дела).

3. Светла бројка на семејното насилство

Извор на сознанија за светлата бројка на криминалитетот воопшто, вклучително и за семејното насилство во Република Македонија е официјалната судска статистика. Податоците од оваа статистика овозможуваат следење на феноменолошките карактеристики на овој облик на криминал како и на општествениот одговор на делата што го сочинуваат семејното насилство.

Кога станува збор за овој извор на сознанија, треба да се имаат предвид асоцираните специфичности во однос на две прашања: 1. начинот на собирањето податоци, и 2. законските решенија поврзани со неговото инкриминирање. Во нашата земја официјалната статистика се води според сторителот на делото и според надлежниот државен орган кој ги собира и ги евидентира податоците. Според тоа, постојат три вида официјални статистики: статистика на пријавени, обвинети и осудени сторители на кривични дела. Во овој контекст треба да се укаже на постоењето на определени проблеми поврзани со начинот на доаѓање до светлата бројка на криминалитетот на семејно насилство. Имено, официјалната судска статистика се води според сторител на кривично дело, а податоците не се расчленети според став на членот за кривичното дело.

---

⁴ Види повеќе, Maguire, M. (2002), Crime Statistics, во Maguire, M., Morgan, R., Reiner, R, "The Oxford Handbook of Criminology", стр.361

⁵ Константинович-Вилиќ, С., и Николич-Ристановиќ, В. (2003), Криминологија, стр.62.

Во однос на овој облик на криминал треба да се констатира дека во чл. 122, т. 21 од македонскиот Кривичен законик (КЗ) е дефинирано семејното насилство и природата на односот на сторителот со жртвата на семејно насилство. Дефиницијата во КЗ ги утврдува видовите семејно насилство, дејствата на извршување, предизвиканите последици, својството на сторителот и објектот на заштита. Меѓутоа, македонскиот законодавец не предвидува поединечна, посебна инкриминација на семејно насилство во кривичниот законик. Напротив, насилничкото однесување сторено против член на семејство или против лице во блиска, интимна врска е инкриминирано во повеќе постоечки кривични дела. Идејата на ваквото решение е заснована на сериозноста на штетата од определено казниво однесување. Имено, усвоен е пристапот дека семејното насилство е исто толку тешко кривично дело како и постоечките тешки кривични дела. Но, истовремено го дефинира и како специфично казниво однесување, со тоа што односот на блискост и интимност меѓу сторителот и жртвата станува квалификаторен елемент⁶. Оттаму и кривичните дела коишто вклучуваат семејно насилство се разместени во различни глави на КЗ врз основа на различниот објект на заштита (Глава XIV - Кривични дела против животот и телото; Глава XV - Кривични дела против слободите и правата на човекот и граѓанинот; Глава XIX - Кривични дела против половата слобода и половиот морал). Во рамките на основните кривични дела посебно се санкционира фактот кога делото е сторено при вршење семејно насилство, односно својството на сторителот и жртвата е квалификаторен елемент за одмерувањето на казната, како и за преземањето на гонењето. Следната карактеристика на актуелното законско решение е дека, местото на извршување на насилството, односно дали станува збор за јавно место или се случува во приватноста на домот, нема никакво значење за постоење на делото. Следните кривичните дела експлицитно го инкриминираат како квалификаторен елемент дејството на извршување на основното дело кога е сторено при вршење на семејно насилство, Убиство, член 123, став 2, т.2; Телесна повреда, член 130, став 2; Тешка телесна повреда, член 131, став 2; Присилба, член 139, став 2; Противправно лишување од слобода, член 140, став 2; Загрозување на сигурноста, член 144, став 2; Обљуба со злоупотреба на положбата, член 189, ст.2; Посредување во вршење проституција, член 191, став 3. Истовремено, кај две кривични дела извршувањето на

---

⁶ Mirceva, S. 2011, "Effects of Council of Europe CAHVIIO Convention on the national prevention and protection system against types of violence covered by the Convention", UNDP Office in Skopje.

дејствието на делото при вршење семејно насилство претставува привилегиран облик, Убиство на миг, чл.125; и Тешка телесна повреда, член 131, став 6.

Статистичката евиденција содржи само податоци за сторители на кривични дела според членот на кривично дело, но не дозволува да се издвојат сторителите според ставот на кривично дело. Ваквата состојба резултира со неможност да се следи семејното насилство и неговите промени. Консеквентно, семејното насилство е невидливо за официјалната судска статистика.

Ова значи дека е неопходно да се направат промени во методологијата на евидентирање на криминалитетот или да се развие нова методологија за евидентирање на криминалитетот, која ќе се води не само по членот од КЗ, каков што е сега случајот, туку и според ставовите на кривични дела. Сегашната состојба во врска со семејното насилство е целосно отсуство на податоци за светлата бројка на криминалитетот за семејно насилство. Следно прашање кое заслужува внимание е селекцијата на истражуваниот период. Анализата опфаќа период од 8 години (2004-2012), што е детерминирано со времето од кога македонскиот законодавец експлицитно го препознава семејното насилство како облик на криминал, односно воведувањето на квалификаторен елемент кога дејствието на основното дело е сторено при вршење на семејно насилство. Со новелата од 2004⁷ година за прв пат во македонското казнено право се дефинира поимот семејно насилство (чл.122, ст.21), а кога дејствието на основното дело е извршено при семејно насилство експлицитно се предвидува како квалификаторен елемент кај 8 кривични дела предвидени во КЗ, односно како привилегиран облик на делото кај 2 кривични дела.

Во Република Македонија орган кој систематски собира и води расчленета статистика за видовите семејно насилство, за сторители и за жртви е Министерството за внатрешни работи (МВР). Оттука, во однос на утврдување на обемот на семејното насилство може да се користи статистичката евиденција на МВР.

При утврдувањето на светлата бројка на семејно насилство во државата нужно е да се конституира операционална дефиниција. Имено, анализата претставена во овој труд поаѓа од дефиниција дека обемот на семејното насилство претставува вкупен број на официјално регистрирани однесувања како семејно насилство. На ваквото дефинирање

---

⁷ Закон за изменување и дополнување на Кривичниот законик (Сл.весник на Република Македонија” бр. 19/04)

може да се упатат одредени забелешки. Прво, во понуденото определување не е дадена правната квалификација на регистрираните однесувања, според решенијата предвидени во нашиот правен систем. Единствен услов што треба да се исполни за едно однесување да претставува дел од обемот на семејното насилство, е однесувањето да биде официјално регистрирано во евиденциите на државните органи како семејно насилство, независно од степенот на неговата општествена опасност.

Причините за ваквиот пристап во операционалното дефинирање на појавата произлегуваат од користењето на постоечката статистика на МВР, која содржи податоци за регистрирани кривични дела за семејно насилство, но и за регистрирани прекршоци и поплаки за семејно насилство. Оттука произлегуваат основните елементи врз кои се базира понудената операционална дефиниција за обемот на семејното насилство, како и влегувањето во составот на обемот на семејното насилство на однесувања, кои според правната квалификација не се казниви однесувања. Ваквото определување повеќе доближува до реалните димензии на појавата – семејно насилство.

Во овој момент, користењето на податоците од полициската статистика го намалуваат проблемот на отсуството на податоците за семејно насилство и овозможуваат да се доближиме до објективната бројка на семејното насилство.

Табела бр.1: Структура на обемот на семејно насилство, во периодот 2004 – 2012 година според регистрираниот вид на однесување

Година	2004 ⁸	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012 ⁹	Вкупно 2004- 2012
	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N
Поплаки	2423	3570	2022	3106	3671	4034	3737	4609	3842	31014

⁸ Податоците од полициската статистика за периодот 2004-2008 се добиени од веб страната на МВР, преку анализа на податоците прикажани во *Состојбите и преземените активности во врска со семејното насилство за 2004, 2005, 2006, 2007 година*, достапно на <http://www.mvr.gov.mk>, посетена страница на 20.04.2009 година.

⁹ Податоците од полициската статистика за периодот 2008-2012 беа добиени од МВР во рамките на истражувањето „Процена на судските постапки за случаи на семејно насилство, со посебен фокус на предметите од родова перспектива“ кое е финансиски поддржано од UN Women – Тело на ОН за родова рамноправност и зајакнување на жените, а во 2013 година го спроведе Институтот за социолошки и политичко-правни истражувања (ИСППИ), при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“, Скопје.

%	71,8	70,4	65,7	72,9	77,2	78,8	75,6	78,9	77,1	74,8
Прекршоци	804	1202	735	770	730	676	724	655	529	6825
%	23,8	23,7	23,9	18,1	15,2	13,2	14,6	10,9	10,6	16,5
Кр. дела	149	299	320	380	378	404	481	593	615	3619
%	4,4	5,9	10,4	8,9	7,7	7,9	9,7	10,1	12,3	8,7
Вкупно	3376	5071	3077	4256	4779	5114	4942	5857	4986	41458
%	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
<i>Баз.индекс</i>	<i>100</i>	<i>150.3</i>	<i>91.1</i>	<i>126.1</i>	<i>141.5</i>	<i>151.5</i>	<i>146.4</i>	<i>172.9</i>	<i>147.7</i>	

Извор: Вкупно реализирани кривични дела и регистрирани прекршоци и поплаки во врска со семејно насилство. Статистички податоци на Министерство за внатрешни работи на Р.М.

Имено, според податоците од полициската статистика во периодот 2004 - 2012 регистрирани се 3619 кривични дела, 6825 прекршоци и 31014 поплаки. Тоа се вкупно 41458 деликти со различна правна квалификација. Податоците од полициската статистика претставуваат потврда на невидливоста на семејното насилство. Во периодот 2004-2012 година, во официјалната статистика што ја води Државниот завод за статистика нема евидентирано ниту едно кривично дело извршено при семејно насилство. Токму заради тоа податоците од полициската статистика претставуваат ориентир за распространетоста на семејното насилство и за неговиот обем. Полициската статистика за семејно насилство е неупотреблива за кривично судската статистика што ја води Државниот завод за статистика. Имено, податоците од полициската статистика, меѓу другите индикатори, се собираат според став на кривичното дело, сторител и жртва и се наменети за потребите на полицијата. Од друга страна Државниот завод за статистика собира податоци според однапред дефинираните индикатори, односно тоа се членот на кривичното дело и статусот на сторителот според различната фаза на кривичната постапка (пријавен, обвинет и осуден).

Веќе претходно нагласивме дека критериуми за водење на официјалната судска статистика се сторителот на кривичното дело и државниот орган што ги евидентира податоците. Тоа значи дека постои целосно отсуство на сознанија за жртвите на семејното насилство. Аспект многу значаен за објаснување на феноменот семејно насилство. Особено

во услови на постоење на негова висока темна бројка. Оттука, потребно е евидентирање семејното насилство, покрај сторителот да се врши и според жртвата.

4. Темна бројка на семејното насилство во Република Македонија

Темната бројка на семејното насилство е вториот чинител што влегува во составот на обемот на појавата. Темна бројка е оној негов дел што останал неоткриен или неевидентен од страна на надлежен државен орган.

Веќе истакнавме дека специфика на утврдување на феноменолошките карактеристики на појавата – семејното насилство е нејзината темна бројка. Таа се истакнува како посебна карактеристика на оваа појава, со претпоставката за нејзин висок обем. Таа претпоставка е базирана на природата на овој облик на криминал, специфичните карактеристики на жртвите и нивниот став кон овој облик на криминал, како и други фактори кои што влијаат врз определбата за пријавувањето односно непријавувањето на овие кривични дела. Факт што води кон заклучокот за извесноста на темната бројка. Претпоставката за високата темна бројка на семејното насилство води кон заклучок дека утврдувањето на темната бројка значајно влијае врз обемот на појавата.

Постоењето на темната бројка на криминалитетот, особено нејзиниот висок обем има мултидимензионално значење: не дозволува запознавање на феноменолошките карактеристики на појавата, запознавање на причините за нејзиното настанување, проучување на карактеристиките на жртвата, нејзината положба и заштита. Високата темна бројка влијае врз ефикасноста на мерките што ги преземаат надлежните органи за спречување и сузбивање на семејното насилство.

Постојат повеќе фактори кои влијаат врз постоењето и големината на темната бројка. Факторите што влијаат и ја детерминираат темната бројка најчесто се врзуваат за делото, за сторителот или со жртвата на криминалот.

Во овој контекст, прецизното утврдување на темната бројка на семејното насилство претставува сериозен методолошки предизвик. Првото прашање кое се поставува при истражување на темната бројка е поврзано со изворите на сознанија. Мозни извори на сознанија при истражување на темната бројка се сторителот или жртвата. Дефинираните извори на сознанија ги определуваат и техники на собирање на податоци. Истражувачката

практика како најчесто применувани техники на собирање податоци при утврдување на темната бројка на определен криминалитет познава анкета за самопријавување и виктимолошка анкета.

Анкетата за самопријавување е техника за собирање податоци од можните сторители на кривични дела. При истражување на темната бројка на семејното насилство, анкета за самопријавување е упатена на сите потенцијални сторители на семејното насилство, од нив се бара да пријават искуство во сторување на кривично дело кое претставува семејно насилство. Оваа техника на утврдување на темната бројка помалку се користи од причина што може да се претпостави, дека испитаниците многу тешко ќе го признаат фактот на извршување на дело на семејното насилство, особено поради можноста за санкционирање на сторителот. Но, во средини каде свесноста за тоа дека насилството е кривично дело е ниска, претставува ефикасен начин на доаѓање до информации за обемот.

Оттука, почесто се применува виктимолошка анкета како техника за утврдување на обемот на темната бројка на семејното насилство. Таа е насочена кон можните жртви на семејното насилство. Од нив се очекува да го пријават евентуалното сопствено искуство на жртва на семејното насилство, доколку се обезбедат неопходните услови за тие да може да се чувствуваат безбедно да го сторат тоа.

5. Прашања на истражување на темната бројка на семејното насилство

При истражувањето на темната бројка на семејното насилство основниот проблем се врзува со примерокот на истражувањето. Одговорот на ова прашање е условено од целите на истражувањето, односно насоченоста кон истражување на семејното насилство само како насилство врз жените или кон истражување на семејното насилство кое ги погодува и мажите. По својот карактер, семејното насилство се третира како една од формите на родово базирано насилство, односно насилство насочено кон жените само заради тоа што се жени, бидејќи од една страна, несразмерно повеќе ги погодува жените отколку мажите, (иако не ги иззема сосема и мажите), а од друга, мажите се тие кои многу почесто се наоѓаат во улога на сторители¹⁰. Доколку цел на истражувањето е утврдување на обемот на темната бројка на семејното насилство најнапред треба да се определи дали истражувањето ќе се спроведе

---

¹⁰ WHO, 2010

само врз жените како најчести жртви на семејно насилство или треба да се утврди обемот на темната бројка и врз мажите. Во двата случај може да се размислува и за репрезентативен примерок на национално ниво. Тоа се определува во рамките на истражувањето.

Кога цел на истражувањето се виктимолошките карактеристики на семејното насилство, исто така, основен проблем е конструирање на примерок на истражувањето. Ваквото истражување е насочено само кон жртвите на семејното насилство. Само по себе конструирањето примерок на истражување од жртви на семејното насилство е сериозен предизвик. Пред сè, сериозен предизвик е отсутството на статистички податоци за жртви на семејното насилство. Не помалку значајно е прашањето на доверливост на податоците за жртвите во постапките пред државните и судските органи, што целосно го оневозможува конструирањето на репрезентативен примерок.

Во актуелната реалност на нашето општество, евентуален пристап до жртвите на семејно насилство евозможен преку невладини или други организации кои даваат помош и поддршка на жртвите на семејно насилство. Ваквиот пристап дозволува да се конструира примерок за истражување, но примерокот кој е направен на ваков начин речиси никогаш не дозволува сигурни генерализации. И покрај идентификуваната можност за пристап до жртвите на семејно насилство преку организациите кои им даваат помош и поддршка, сепак конструирањето на примерок поминува неколку фази. Имено, со носењето на Законот за заштита на личните податоци, не е дозволено ваквите податоци да се користат за селекција на примерок на истражување без да се земе предвид изразената воља на потенцијалните испитаници. Овој проблем, може да се надмине со оставање можност жртвите на семејно насилство сами да одлучат дали имаат воља да учествуваат во истражување. Откако жртвата манифестира воља за учество во истражување, дури тогаш се применува индивидуален пристап и секоја жртва дава поединечна информирана согласност за учество во истражување.

7. Наместо заклучок

Посебна важност во спречувањето и борбата со семејното насилство има градењето на политики кои се засновани на анализа на феноменолошките карактеристики на семејното насилство на национално ниво. Прашањето е мошне значајно, бидејќи статистичките

податоци обезбедуваат следење на трендовите и карактеристиките на семејното насилство, како и на општествениот одговор. Тие се и основата за креирање на поефикасни мерки за сузбивање и превенција на криминалитетот. Имајќи ги предвид претходните разгледувања, накусо, може да се формулираат следните заклучоци:

- семејното насилство е невидливо за официјалната судска статистика што ја води и податоците ги прикажува Државниот завод за статистика;

- официјалната судска статистика се води само според сторителот и членот на кривично дело;

- недостасуваат податоци за жртвите на кривични дела;

- висока темна бројка на семејното насилство.

Со оглед на ограничувањата на обемот на текстот, накусо може да се дадат предлози за надминување на некои од методолошките проблеми при истражување на семејното насилство:

- официјалната статистика на криминалитетот треба да се води не само според членот на кривично дело, туку и според ставовите од членот на кривичното дело. Само на таков начин семејното насилство ќе стане видливо за официјалната статистика, односно ќе овозможи негово систематско и редовно следење.

- водење на официјалната статистика на криминалитетот треба да биде не само според сторителот туку и според жртвата. Ова е особено значајно за семејното насилство.

Статистичките податоци ќе овозможат следење на семејното насилство и од аспект на жртвата, што ќе овозможи збогатување на сознанијата за оваа појава и нејзино подобро разбирање.

Литература

Арнаудовски Љупчо, Криминологија, 2-ри Август С – Штип, 2007.

Константиновиќ-Вилиќ Слободанка и Николиќ-Ристановиќ Весна, Криминологија, Правни факултет – Ниш, Центар за публикациије, 2003.

Мирчева Стојанка, Чачева Виолета, Николина Кениг, Истражувачки извештај: Процена на судските постапки за случаи на семејно насилство, со посебен фокус на предметите од

родова перспектива. Институт за социолошки и политичко-правни истражувања-Скопје. 2014.

Mirceva, S., “Effects of Council of Europe CAHVIIO Convention on the national prevention and protection system against types of violence covered by the Convention”, UNDP Office in Skopje. 2011.

Maguire Mike, *Crime Statistics*, in Mike Maguire, Rod Morgan, Robert Reiner, (eds) “The Oxford Handbook of Criminology”, Oxford University Press, Oxford, 2002.

Министерство за внатрешни работи на Република Македонија, Состојбите и преземените активности во врска со семејното насилство за 2004, 2005, 2006, 2007 година, достапно на <http://www.mvr.gov.mk>, [последен влез 20.04.2009].

Кривичен законик (КЗ) („Службен весник на Република Македонија“ бр. 37/1996, 80/1999, 4/2002, 43/2003, 19/2004, 81/2005, 60/2006, 73/2006, 7/2008, 139/2008, 114/2009, 51/2011, 135/2011, 185/2011, 142/2012, 166/2012, 55/2013, 82/2013, 14/2014, 27/2014, 28/2014, 41/2014, 115/2014, 132/2014, 160/2014, 199/2014, 196/2015, 226/2015 и 97/2017).

Закон за заштита на личните податоци („Службен весник на Република Македонија“ бр. 7/2005, 103/2008; 124/2008; 124/2010 и 135/2011).

World Health Organization, Preventing intimate partner and sexual violence against women: taking action and generating evidence, World Health Organization, Geneva 2010. Достапна на: http://www.who.int/violence_injury_prevention/publications/violence/9789241564007_eng.pdf [последен влез 5 Мај 2012].

Ass. Professor Stojanka Mircheva PhD – Associate Professor¹¹

Prof. Violeta Chaceva PhD¹²

**PROBLEMS IN INVESTIGATING THE SCOPE OF DOMESTIC VIOLENCE IN THE
REPUBLIC OF MACEDONIA**

1.02 Review Article

UDK: 343.55:343.132(497.7)

Summary

The research on the phenomenon of domestic violence encompasses a series of problems and limitations that directly affect the quality and relevance of research results. The paper focuses on the basic factors of the scale of domestic violence, its bright and dark numbers, that is, the problems associated with determining the bright number of domestic violence and the problems and ways of determining the dark number of domestic violence.

Key words: family violence, scope, research issues

---

¹¹ Associate Professor at the Faculty for Security Sciences - Skopje

¹² Professor at the Intitute for Sociological and Political – Legal Researches - Skopje